

lemiky a kritiky, pochopíte, že *žádný opravdový čin v říši ducha nedá se překonat*. Stojí sám pro sebe, hotový a dovršený na věky. Dá se podniknout jiným člověkem s jinou odvahou a s jinou nejistotou výsledku — ale pak je to již také jiný čin!

Pak pochopíte také, že v duševním světě nemůže se nikdo „*svéztí s sebou*“. Předchozí generace může ukázat cesty, ano — ale projít, proletět jimi musí *každý sám, vlastní silou, vlastní křídlem!*

Ne, o pokroku musíte se naučit od základu jinak myslet — ne tímto střízlivým podvodnictvím. Jinak: čestněji a rozumněji! Pak pochopíte, že po patnácti letech *nemusíme býtí dále* — pak pochopíte, že jsme mohli jítí po případě i nazpět. A šli jsme, věřte, milý pane, jsou-li možny takové nesmyslné fráze a logické absurdnosti, jako je „*hyperkriticismus*“, a *takové* pokrokové teorie jako vaše! Pak pochopíte také, že není nijak nečestno „*dokazovat nejprimitivnější předpoklady literárně kritické pokrokové inteligenci*“, zvláště je-li ta pokroková inteligence taková jako vy a nemá-li o nich potuchy. Pak pochopíte, že vývoj potřebuje občas několik duchů, aby původní a základní pojmy, zkalené, znečištěné pozdějším „*pokrokem*“, *vrátili původní čistotě a rylosti, aby je znova vymezili a upevnili*. A nehněval bych se na svůj osud, kdyby mně vykázal tento úkol v české literatuře — přes váš střízlivý posměch byl bych, věřte, v dobré společnosti.

Ne, pane Chalupný: následník nemusí býti vždycky pokračovatelem a dovršitelem, může býti a bývá často, jako vy v našem případě, *jen kazitelem, rušitelem a prznitelem!*

Pak pochopíte také, že člověk šedesátiletý může býti duševně mladší než třeba třicetiletý, a odpustíte si pro podruhé prázdné fráze o čtyřicetiletých zkostnatělých — již proto, že vedou rovnou k ripostě o „*lidech, kteří nebyli nikdy mladí*“, k výroku, který vás právem tolik pálí.

Ach, můj *poměr k mládeži! Oč je čistším a čestnějším*, než jak by byl podle p. Chalupného. Čte-li mne a chválí-li mne mládež, jak píše p. Chalupný, nepokládá jsem to nikdy za osobní úsluhu a planou zdvořilost, nýbrž domníval jsem se pošetile, že to platí *věci*: mému slovu, mojí myšlence, mému snu. A nevyvozoval jsem z toho povinnost kývatí ke každé její pošetilosti a brátí za vrchol pokroku a poslední vy-moženosť každý její nápad. *Miluji mládež — ale milovat není koketovat s ní*. Nechei, aby přehlížela moje nedostatky — jako já nechei tleskat jejím chybám. To je mužný, čestný poměr dvou rovnocenných pracovníků na témže díle, které sluje budoucnost — a vedle něho vypadá úžasně uboze a malicherně všecko sentimentálníčení hyperpokrokového p. Chalupného.

Tedy: sleduju *myšlenku* mládeže — ale to neznamená mně, abych za ní docházel do schůzí (kam mne, nota bene, nikdo nikdy nezve) a miliskoval se s ní prázdnými frázemi. Víím, že jest dnes papír a tisk laciný a že všecko, co jen trochu vypadá jako myšlenka a mohlo by se potmě za ni brát, se tiskne — i nebojím se, že mně něco z jejího života, opravdového života unikne.

Nechei také sentimentálně podle podučitelské lyriky p. Chalupného „*přikládat s láskou ruku na tepnu jejího života*“ — neboť tak zachází se jen s nemocnými a já poctívám mládež přesvědčením, že jest zdráva a že by sama odmítla takovou staromládeneckou afektaci.

Ostatně ad vocem mládež. Neužívá tu p. Chalupný nepěkné žurnalistické pa-trony, lstivé generalisující formulky? Mluví za mládež — a má k tomu právo? Jest

mládeží on a několik jeho druhů — celou mládeží nebo jen úžasně nepatrným jejím zlomkem?

Na konci své polemiky objevuje p. Chalupný *pohnutku* mého článku: *mslu* — *mslu* prý za to, že zkritisoval kdysi můj styl. To jest insinua-ce tak ubohá a nízká, že se člověku těžko překonává odpor z ní. Ale věc musí býtí dohovořena, a klidně dohovořena: nenapadá mne poctívát p. Chalupného rozhorlením, nestojí za ně.

Pan Chalupný ví nejlépe sám, kdy a kolik mne chválíval a jak rezervace jeho nebyly opravdu víc než kapkou v poháru: v oněch Moravských rozhledech mnil lehdy, že jsem v poslední době svých „*vad*“ ve stylu se většinou zbavil... Pan Chalupný ví i, že „*výtky*“ jeho jsem docela klidně a věcně vyvrátil v listové diskusi. Bude-li chtět přesto po druhé bájit, musí bájit s trochu větším nákladem invence. Kdybych se byl chtěl „*mstít*“, nemusil jsem „*slídit celý rok*“ — p. Chalupný uve-řejnil přece již dříve svůj opus sociologický, polemisoval řadou článků s dr Herbenem. Myslí opravdu, že opus jeho jest dokonalost sama a nedává kritikovi místa k útoku? Myslí, že polemiky jeho byly tak vysoké a tak nádherně inspirované, že byly mimo dostřel? Pánové Herben, Machar i Neumann dokázali celému světu vyjma p. Chalupného pravý opak. Tenkrát ležel p. Chalupný neslavně na zemi, tváří v blátě: *tenkrát* se mohl bez nebezpečí mstít, kdo chtěl...

8. února 1906.

Zasláno

Pročetli jsme poslední knížku veršů p. J. Holého Adamovské lesy a míníme, že celá jeho aféra nemá s literárním uměním nic společného. Verše jeho jsou většinou triviální zboží na sensaci vypočtené; chrání-li se p. Holý, nechrání se tím svoboda a volnost literární tvorby, nýbrž surovost srdce a úplný nedostatek vkusu, slušnosti a čestnosti. Jest právě rozdíl mezi satirou a surovostí.

Protest tento je inspirován ryším citem literárním a máme proto plně právo odmítnouti zakročení zemské školní rady, jehož litujeme a které nám přichází svrchovaně nevhod, poněvadž celý případ komplikuje a staví p. Holého do mučednické pózy.

Jinak stojíme s ostatní veřejností zajedno v tom, že literárně činný učitel má právo na volný projev svého talentu a nemá býti volán k zodpovídání nadřízenými úřady.

V Praze a ve Vídni 21. února 1906.

Jaroslav Kvapil, F. V. Krejčí,
J. S. Machar, A. Sova, F. X. Šalda